

”נקודה טובה” לפרשת השבוע - רעיון מן הפרשה, במבט עכשווי

גליון ”ויגש” (גליון 11 שנת תשע”ה, ה’ טבת תשע”ה, 27/דצמבר/2014)

ב”ה

”נקודה טובה” לפרשת ”ויגש” - על ”שדרת המעמדות”

אגדה מודרנית, מספרת על סבתא פולניה ההולכת ברחוב עם שני נכדיה הצעירים. מי אלה, שואלת חברתה? בן השש, הוא הרופא ואחיו בן הארבע הוא המהנדס...

בבדיחה זו טמונה הגישה, כי מעמדו ועתידו של האדם, נקבעים בהתאם לעיסוקו ומקצועו.

מתברר שאת הגישה הזאת לא המציאו בפולין, אלא כבר בעת העתיקה....

בפרשתנו פרשת ”ויגש”, לאחר שיוסף מתגלה לאחיו וכל המשפחה יורדת להשתקע במצרים, פוגש פרעה את יעקב ואת בניו - אחי יוסף.

מה המקצוע שלכם (”מה מעשיכם”), **שואל פרעה את אחיו של יוסף, מתוך רצון להכיר אותם.**

וממילא עולה השאלה, מהם המאפיינים העיקריים בעזרתם אנו מגדירים את עצמנו, או את האחר הניצב מולנו.

מה נשאל את ה”אחר” כדי להכיר אותו טוב יותר ולרדת למהותו ועומקו!?

בעולם העתיק, קבעו עושרו ומקצועו של האדם, את מעמדו החברתי.

ואילו בהודו, הנתון החשוב ביותר בהערכת האדם הוא, לאיזו קאסטה (כת) הוא שייך מלידתו. קאסטה, הגוזרת באופן אוטומטי את המעמד החברתי של האדם ומכתיבה גם את המקצועות בהם מותר לו לעסוק.

גם בימי הביניים, אנו מוצאים את **”שדרת המעמדות”** שבראשה בני האצולה ולאחריה החיילים ושאר בעלי המלאכה, בסדר חשיבות ויורד.

יישום כוחני וקשוח של מִדְרָג המעמדות, תוך שעבודם וניצולם של בני המעמדות הנמוכים, הביא בסופו של דבר למאבקים למען שוויון וחירות הפרט. קרקע פוריה עליה צמחו המהפכה הצרפתית והרוסית ועוד.

ולכן, במדינה בה מלאכתו של האדם היא חזות הכל, שואל פרעה את בני יעקב - אחי יוסף למקצועם, כדי לדעת מה מעמדם החברתי.

זאת ועוד. יוסף הציג את אחיו כרועי צאן, מקצוע שהיה בזוי בעיני מצרים, כדי שפרעה יושיב אותם בפינה רחוקה ומבודדת וכך הם יוכלו לשמור על אורח חייהם היהודי, תוך ריחוק מן ההוויה המצרית.

ומכאן לשאלה המעשית. איך אנחנו כיום, שופטים ומעריכים את האנשים סביבנו?

האם העושר הוא הקובע, או שמא מעמדו הזוהר והנוצץ של הידוען (סלבריטאי) וקשריו, הם נותני הטון?!

ואולי מקצועו החופשי של האדם כרופא, עורך דין או רואה חשבון, הם אלה ה”עושים” את מעמדו?! או שמא המותגים ומוצרי הצריכה המסנוורים המקשטים ומעטרים אותו ואת סביבתו...

תשובתה של היהדות היא ברורה ונחרצת: אתה תהיה מה שאתה תעשה מעצמך. והמבחן איננו בשדה הכלכלי, אלא בעולם הרוח.

התנא רבי פנחס בן יאיר, מציג מעין מפת דרכים להתפתחותו האישית של האדם. מפה שנקודת הסיום האישית שבה היא ”רוח הקודש” וברמה העולמית, היא מביאה לידי גאולת העולם - תחיית המתים ובואו של אליהו הנביא - המשיח (סוטה, משנה ט, טו).

”נקודה טובה” לפרשת השבוע - רעיון מן הפרשה, במבט עכשווי

ומהם שלביה של מפת הדרכים? זריזות, ענווה, התרחקות מן החטא ועוד. מי שהולך בדרך זו ו”מתעלה” הוא ”בן עליה” והוא איש מעלה.

כאן טמונה התשובה לשאלתנו. קנה המידה הנכון להעריך אדם (את האחר, או את עצמנו) הוא, **בהתאם להתפתחותו האישית**. על פי מאמציו **בתחום החינוך האישי** והעבודה על מידותיו. התפתחות האמורה להביא גם אותו וגם אותנו, לעולם טוב יותר. הן ברמה האישית והן ברמה הלאומית והעולמית.

ובכל זאת, מה מקומו של המקצוע ביהדות?

למקצוע, לפרנסה, להתפתחות המקצועית ולתרומתם של כל אלה לבניינו של העולם, יש חשיבות גדולה מאד וכל אלה נעשים מכוח ברכתו של הקב”ה לאדם וחווה לבנות את העולם ולפתח אותו.

ומהי **”שדרת המעמדות”** היהודית של בעלי המלאכה והמקצועות השונים?

כאשר פגשו חכמי יבנה שהקימו את העולם הרוחני של עם ישראל לאחר החורבן ועסקו ב”חיי עולם” את שכיניהם החקלאים העוסקים ביישובו של עולם - ב”חיי שעה”, הם אמרו: שנינו משכימים למלאכתנו ואיננו מתחרים זה בזה. **”ושמא תאמר: אני מרבה והוא ממעיט (אני חשוב ו”שווה” יותר) - שְׁנֵינוּ (למדנו): אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים”** (ברכות יז עמוד א). קנה המידה להערכה, הוא מסירות הנפש של העובד לעבודתו וכיצד היא שלובה בעולמו הרוחני והרעיוני (”לשם שמים”).

לאחר שעסקנו בכלל: **אתה תהיה מה שאתה תעשה מעצמך**, בעולם הרוח, שומה עלינו לגעת גם בעולם החינוך. ולכן, נחתום מאמר זה, בשירם של הדס וחנן בן ארי (מילים ולחן) **הילדים הללו (רק לאהוב)**, העוסק בחינוך ונכתב ברוח שיר ”הנרות הללו” של חג החנוכה (הילדים הללו = הנרות הללו), אותו חגגנו השבוע.

...הילדים הללו אנו מגדלים

וזה קצת קשה לראות אותם מהצד לפעמים,

צריך לשמר מפני הרוח ולשמר על ערנות

אבל משם זה סבלנות...

ואין לנו רשות להשתמש בהם (להתאכזב מהם)

רק לאהב בלבד

ולהתפלל לנש, כמו בימים ההם,

בזמן הזה (בסבך הזה).

...רבוננו של עולם, בורא מאורות ואדם.

עזר לנו להבין עד כמה גדולים ומאירים הנרות שנתת לנו.

ותן בנו הכח לאהב אותם ללא תנאי, ולהיטיב עמם ואותם,

שיוכלו לעמד איתן מול רוחות עזות הנושבות בחוץ.

שידעו הם עצמם, שכל אחד ואחד מהם,

יכל להאיר עולם.

הילדים והאנשים המאירים את העולם, הם **”שדרת המעמדות”** האמיתית שלנו.

"נקודה טובה" לפרשת השבוע - רעיון מן הפרשה, במבט עכשווי

אתה תהיה מה שאתה תעשה מעצמך. ואורך, יאיר לך ולסביבתך.

השבוע יחול יום עשרה בטבת - יום תענית בו החל המצור על ירושלים בימי בית ראשון. יום זה נקבע גם כיום הקדיש הכללי, על קדושי השואה הי"ד.

מברכת שבת טובה

אשה רות

מייל: nekudatova.roth@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל

אהבת? הפץ בין חבריך